

บทที่ 5

การนำเสนอโปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย แก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

โปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย
แก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่นำเสนอในบทนี้ ผู้วิจัย ได้มาจากการศึกษา
เอกสารที่เกี่ยวข้องและผลจากการวิจัย แล้วนำมาสร้างเป็นโปรแกรม นำโปรแกรม
ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ประเมินความคิดเห็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อโปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการ
ปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ข้อความ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. หลักการและเหตุผล	2.67	.50	มาก
2. วัตถุประสงค์	2.24	.26	ปานกลาง
3. วิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย	2.67	.50	มาก
4. ลักษณะความเป็นนักประชาธิปไตย	2.67	.50	มาก
5. ตัวอย่างแผนการสอน	2.44	.37	ปานกลาง
6. ตัวอย่างการจัดกิจกรรม	2.67	.50	มาก
7. การติดตามผล	2.11	.92	ปานกลาง
รวม	2.50	.51	มาก

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม จะเห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิ มีความ
คิดเห็นต่อโปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นัก
นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อตามระดับของความคิดเห็น ปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิ มี
ความคิดเห็นว่า โปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย
แก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีความเหมาะสมมากในเรื่องของ หลักการ
และเหตุผล วิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นนักประชาธิปไตย
และตัวอย่างการจัดกิจกรรม แต่เรื่อง วัตถุประสงค์ ตัวอย่างแผนการสอน และการ
ติดตามผล ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง

ขอเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ขอ เสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำ เสนอโปรแกรม สำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ไว้ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล ควรเน้นถึงวิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย โดยครูกระทำคนเป็นแบบอย่าง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และโดยการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (1 คน)
2. วัตถุประสงค์ ควรแยกเป็นข้อ ๆ โดยมุ่งที่นักเรียนเป็นสำคัญ (2 คน)
3. วิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย ข้อการใช้ภาษา ควรเพิ่ม การฟังนโยบายและเหตุผลของบุคคลในเรื่องต่างๆ โดยทั่วไป ฟังประวัติบุคคลที่ ประสบความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิต และธุรกิจ (1 คน)
4. ลักษณะความเป็นนักประชาธิปไตย ควรเพิ่มวินัยธรรมเรื่อง หิริ คือ ความละอาย และโอตัมปะ คือ ความเกรงกลัว ต่อการกระทำผิดระเบียบวินัย (1 คน)
5. ตัวอย่างแผนการสอน ควรคำนึงถึง ความเหมาะสมระหว่างเนื้อหา กับเวลา (1 คน)
6. ตัวอย่างการจัดกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมในวิชาวรรณคดีไทย (1 คน)
7. การติดตามผล ควรแยกเป็นข้อ ๆ และควรมีแบบประเมินแทรกไว้ด้วย (3 คน)

โปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ฉบับที่จะเสนอต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้ สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงขอ เสนอโปรแกรมนี้อ เพื่อเป็นแนวทาง ในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

โปรแกรมสำหรับครูภาษาไทยในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการสำรวจความคิดเห็นของครูที่สอนวิชาภาษาไทยทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ปีการศึกษา 2528 จำนวน 362 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ทั่วประเทศ เกี่ยวกับการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูที่สอนวิชาภาษาไทยเห็นความสำคัญของการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน และเสนอความคิดเห็นว่า ครูภาษาไทยควรจะได้มีบทบาทที่สำคัญในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยโดยวิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนนั้น ครูทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตลอดเวลา ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเป็นสื่อในการปลูกฝัง แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดนั้น ขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนของครูที่จะแสดงถึงความเป็นนักประชาธิปไตยให้ปรากฏ เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องของนักเรียน รวมทั้งการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยขึ้นภายในโรงเรียน การให้ความรู้ ความเข้าใจ และการกำหนดแนวทางที่แสดงพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยให้นักเรียนได้ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ ก็จะสามารถปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนได้ในเวลาไม่นานนัก

โรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นสถานทางการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในด้านการวางรากฐานทางพฤติกรรมของความเป็นนักประชาธิปไตยของพลเมือง เพราะเป็นสถานการศึกษาขั้นเริ่มแรกซึ่งเหมาะแก่การปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่พลเมือง เพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยและคุณสมบัติประจำตัว จนเป็นเอกลักษณ์ของพลเมืองในชาติตลอดไป ขณะนี้ ทางด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้มีโครงการพัฒนาประชาธิปไตยบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนแล้ว ดังคำสั่งที่ ศธ 1404/6399 โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงวันที่ 11 มีนาคม 2528 เรื่อง "การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา" ซึ่งได้มีการสั่งการ มีแนวนโยบายในการปฏิบัติ

และมีคู่มือ รวมทั้งภาพประกอบคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
ประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528)

เมื่อเป็นเช่นนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษา ก็สมควรที่จะรับช่วงต่อนโยบาย
ดังกล่าว โดยการสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยให้สอดคล้องกันไป เช่น มีโครงการ
ปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย และใน
ฐานะที่ครูภาษาไทยเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของ
ชาติ จึงสมควรที่ครูภาษาไทยจะต้องตื่นตัว กระทำตนเป็นผู้นำในการปลูกฝังความ
เป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ทั้งในด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการปฏิบัติตนเป็นนักประชาธิปไตย อันจะเป็น
แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาบุคคลของชาติ

ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะนำเสนอโปรแกรมสำหรับครูภาษาไทย ใน
การปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็น
แนวทางที่ครูภาษาไทยจะได้นำไปปฏิบัติ ซึ่งจัดได้ว่า เป็นการสนับสนุนและสนอง
นโยบายของชาติที่ต้องการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูภาษาไทยเห็นแนวทางในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย
แก่นักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อให้ครูภาษาไทยได้นำโปรแกรมไปปฏิบัติ เพื่อที่จะได้สร้างสรรค์
สังคมแบบประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นในโอกาสต่อไป
3. เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นนักประชาธิปไตย

วิธีการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย

ในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนนั้น จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างศรัทธาให้แก่นักเรียนโดยครูจะต้องกระทำตนเป็นนักประชาธิปไตยเพื่อที่จะได้ เป็นแบบอย่างที่ดี ได้แก่การปฏิบัติตนดังนี้

- 1.1 สนับสนุนและสนองนโยบายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 1.2 เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนด
- 1.3 รู้หน้าที่ของตนเอง และเคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
- 1.4 ให้ความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคน
- 1.5 ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เพื่อส่วนรวมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.6 ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.7 กระทำตนให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- 1.8 รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
- 1.9 มีระเบียบวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอย่างเคร่งครัด
- 1.10 ใช้วาจาสุภาพและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 1.11 กระทำตนเป็นผู้แนะนำ ผู้เฝ้าความสนใจ และผู้ชี้ทางให้นักเรียนได้ตัดสินใจกระทำด้วยตนเอง
- 1.12 ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง
- 1.13 ศึกษาหาความรู้ เรื่องประชาธิปไตยอย่างแท้จริง
- 1.14 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อที่จะหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 1.15 มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อสังคม

2. การให้ความรู้หรือความคิดรวบยอด รวมทั้งสร้างความกระจำงแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้จัก เข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นนักประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง โดยใช้ กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 2.1 ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ
- 2.2 ให้นักเรียนรู้จักและกระทำตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 2.3 ให้นักเรียนได้ฝึกกระทำและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง
- 2.4 สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแบบประชาธิปไตย เช่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาด้วยตนเอง การให้โอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และร่วมกันรับผิดชอบต่อกิจกรรมนั้นๆ
- 2.5 มอบหมายงานเป็นรายบุคคล เพื่อฝึกให้รู้จักการคิดค้นและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.6 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางระเบียบปฏิบัติ และกฎข้อบังคับต่างๆ เช่น การปฏิบัติตนในขณะที่เรียน การลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎที่วางไว้
- 2.7 ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนอย่างทั่วถึง
- 2.8 ให้นักเรียนฝึกแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิจารณ์ เช่น การวิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง การวิจารณ์ตัวละครในวรรณคดี
- 2.9 ให้นักเรียนได้ฝึกพูดแบบต่างๆโดยแทรกเรื่องประชาธิปไตย เช่น การอภิปรายเรื่อง "รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย"
- 2.10 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน
- 2.11 ให้มีการเลือกตั้งสลับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

3. การส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามแนวนโยบายแบบประชาธิปไตยได้แก่ การจัดกิจกรรมต่างๆดังนี้

- ก. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ข. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ก. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวิชาภาษาไทยเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่สามารถจะปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน แบ่งออกได้ดังนี้

1. การใช้ภาษา ได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ด้าน คือ

1.1 ทักษะการฟัง ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การฟังครูหรือเพื่อนเล่า เหตุการณ์บ้านเมืองที่ได้พบเห็นมา
- 2) การฟังข่าว บทความ หรือสารคดี เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย
- 3) การฟังคำปราศรัยของนักการเมือง ที่ปฏิบัติตนเป็นนักประชาธิปไตย
- 4) การฟังการอภิปรายจากการประชุมคณะรัฐมนตรี
- 5) การฟังการบรรยาย การอภิปราย หรือโต้วาที เรื่องประชาธิปไตย
- 6) การฟังรายงานการค้นคว้าของเพื่อน หรือของกลุ่มรายงาน
- 7) การฟังวิทยากร หรือนักการเมืองพูดเรื่องประชาธิปไตย
- 8) การสัมภาษณ์ทัศนคติแบบประชาธิปไตยจากบุคคลประเภทต่างๆ
- 9) การฟังการสัมภาษณ์นักการเมือง
- 10) การฟังรายการ หรือดูรายการจากวิทยุหรือโทรทัศน์ เรื่อง การสนทนาปัญหาบ้านเมือง การรายงานผลการปกครองประเทศชาติ
- 11) การฟังการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็นของบุคคล ในระดับต่างๆ เกี่ยวกับการปกครองประเทศ
- 12) การฟังแถลงการณ์ของคณะรัฐมนตรีในเรื่องการปกครอง
- 13) การฟังนโยบาย เหตุผลของบุคคลในเรื่องต่างๆไป
- 14) การ ฟังประวัติบุคคลที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว เรื่องชีวิตและธุรกิจ

1.2 ทักษะการพูด ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การพูดแนะนำตนเอง
- 2) การพูดแสดงความรู้สึกรู้สึก
- 3) การพูดปราศรัยหาเสียงเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าชั้นหรือประธานนักเรียน
- 4) การบรรยาย การอภิปราย และการโต้วาทีในหัวข้อเรื่อง ความ เป็นนักประชาธิปไตย
- 5) การสนทนาปัญหาบ้านเมือง
- 6) การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ข่าว หรือเหตุการณ์ของ บ้านเมือง
- 7) การแบ่งกลุ่มอภิปราย ชักถามการสรุปความคิดเห็นและการเสนอ ความคิดเห็นต่อกลุ่ม หรือ ภายในห้องเรียน
- 8) การจัดการประชุม หรือสัมมนาในวิชาภาษาไทย
- 9) การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เกี่ยวกับการปกครองในระบบอบ ประชาธิปไตย
- 10) การสัมภาษณ์นักการเมือง
- 11) การถาม - ตอบ ปัญหาประชาธิปไตย
- 12) การร้องเพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี

1.3 ทักษะการอ่าน ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การอ่านเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย แล้วจับใจความสำคัญ
- 2) การใช้วิธีเรียนแบบศูนย์การเรียน
- 3) การศึกษาค้นคว้าและทำรายงานประกอบเรื่องที่เกี่ยวข้อง ประชาธิปไตย
- 4) การอ่านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยแล้วจินตนาการออกมา เป็นภาพ

- 5) การอ่านการ์ตูน หรือ บทล่อทางการเมืองแล้วนำมาตีความ
- 6) การอ่านข่าว แล้วมีกวีพจน์วิจารณ์
- 7) การอ่านบทความ วารสาร หรือ เรื่องราวของบ้านเมืองจากหนังสือพิมพ์ แล้วแนะนำให้เพื่อนอ่านต่อไป

1.4 ทักษะการเขียน ได้แก่กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟังเกี่ยวกับประชาธิปไตย
- 2) การเขียนรายงานการค้นคว้า เรื่องที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย
- 3) การเขียนคำขวัญ และคำประพันธ์เรื่อง ประชาธิปไตย
- 4) การเขียนโฆษณาหาเสียงเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าชั้นหรือเป็นประธานนักเรียน
- 5) การเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์
- 6) การเขียนคำปราศรัยในโอกาสที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นหัวหน้าชั้นหรือประธานนักเรียน
- 7) การเขียนประกาศเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
- 8) การเขียนการ์ตูนหรือภาพล่อทางการเมือง

2. หลักภาษา ได้แก่การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ทางภาษา เพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้อง ได้แก่

- 2.1 การอ่านและการเขียนสะกดคำที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง
- 2.2 การค้นหาที่มาของคำศัพท์ต่างๆ ที่ใช้ในการปกครอง
- 2.3 การต่อคำคล้องจอง โดยการเลือกคำศัพท์ที่ใช้ในการปกครอง เช่น เลือกตั้ง ชั่งใจ ใช้สิทธิ
- 2.4 การแต่งคำขวัญ และคำประพันธ์ในหัวข้อที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย
- 2.5 การค้นคว้าและรวบรวม สำนวน ภาษิต หรือคำพังเพย ที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง เช่น "จงเอาใจเขามาใส่ใจเรา" "คนเกี่ยวหัวท้ายสองคนเพื่อนตาย"

2.6 การแสดงท่าทางประกอบสำนวน ภาษิต หรือคำพังเพยที่เกี่ยวกับ
ประชาธิปไตย

2.7 การวาดภาพประกอบสำนวน ภาษิต หรือคำพังเพย ที่เกี่ยวกับ
ประชาธิปไตย

3. วรรณคดีและวรรณกรรม ได้แก่ การจักกิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้

3.1 การวิจารณ์ตัวละครในเรื่องของการกระทำตนเป็นนักประชาธิปไตย

3.2 การวิจารณ์เนื้อหาสาระและแนวคิดในการปกครองประเทศ หรือเมือง
ในวรรณคดี หรือวรรณกรรมเรื่องต่างๆ ที่มีในหนังสือเรียน

3.3 การแสดงบทบาทสมมติ หรือละครประยุกต์ เรื่องที่เป็นปัญหา และ
เสนอวิธีแก้ปัญห

3.4 การแสดงจินตลีลาประกอบเพลง เช่น จินตลีลาประกอบเพลง "ความ
ฝันอันสูงสุด"

3.5 การโต้วาทีในฐคติที่ตัวละครเอกแต่ละตัว มีความเป็นนักประชาธิปไตย
ที่เหนือกว่ากัน เช่น ชุนแผนเป็นนักประชาธิปไตยกว่าพระอภัยมณี

ข. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ การจักกิจกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียน
ปฏิบัติได้ดังนี้คือ

1. การจักตั้งชุมนุม หรือ ชมรมทางภาษาไทย และดำเนินงานอย่างถูกต้อง
ตามวิธีการแบบประชาธิปไตย

2. การจักประกวดคำขวัญ และคำประพันธ์ต่างๆที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย

3. การจักแสดงผลงานที่ชนะการประกวด

4. การจักส่งนักเรียนเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรม ที่ชุมชนจักขึ้น

5. การจักมุมภาษาไทยเพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย

6. การจักประกวดการร้องเพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี

7. การจักแข่งขันการตอบปัญหาประชาธิปไตย

8. การจักศึกษานอกสถานที่ เช่น ชมศึกษารัฐสภา และ ทำเนียบรัฐบาล

9. การเข้าเยี่ยมชม และสังเกตการณ์ การเลือกตั้งในท้องถิ่น
10. การจึกรายการเสียงตามสาย สอดแทรกเรื่องประชาธิปไตย
11. การจัดกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือวันสำคัญในโอกาสต่างๆ
12. การจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลที่เื้อนทางด้านการกระทำคนเป็นนักประชาธิปไตย
13. การจัดให้มีการบรรยาย การอภิปราย หรือ การสัมภาษณ์นักการเมือง
14. การจัดกิจกรรมสัมพันธ์
15. การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และศูนย์รวมข่าว
16. การจึกรายการแนะนำความรู้เรื่อง ประชาธิปไตย
17. การจัดป้ายนิเทศ ในขณะที่มีการเลือกตั้งสมาชิกต่างๆ
18. การจัดศูนย์พัฒนาความเป็นนักประชาธิปไตย
19. การจัดแสดงละคร เรื่องที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย
20. การจัดโต้วาทีระหว่างชั้นเรียนในญัตติ ที่เกี่ยวกับ ประชาธิปไตย
21. การจัดประกวดภาพการ์ตูน และภาพล้อทางการเมือง
22. การจัดประกวดภาพวาดที่สนับสนุนความเป็นนักประชาธิปไตย
23. การจัดป้ายนิเทศไว้ให้นักเรียนได้เขียนข้อความแสดงความคิดเห็น
24. การจัดตู้รับจดหมายแสดงความคิดเห็น
25. การจัดสัปดาห์นัทรศการภาษาไทย เพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย

ลักษณะความเป็นนักประชาธิปไตย

ความเป็นนักประชาธิปไตยที่ต้องการจะปลูกฝังให้นักเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในแต่ละรายวิชาที่จะต้องจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนทั้งในเวลารเรียนและนอกเวลารเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีลักษณะความเป็นนักประชาธิปไตยที่ต้องการ คือ

1. ให้มีคารวธรรม ได้แก่

- 1.1 การเคารพและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสังคม
- 1.2 การแสดงความรักและเทิดทูนในสถาบันชาติ และพระมหากษัตริย์
- 1.3 การมีเสรีภาพ และการใช้เสรีภาพ ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
- 1.4 การเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ได้แก่การไม่ละเมิด สิทธิของผู้อื่น การเคารพในความเป็นเจ้าของในสิ่งของ การเคารพในสิทธิของผู้อื่นมาก่อน การรู้จักขออนุญาตเมื่อล่วงล้ำเข้าไปในเขตของผู้อื่น ฯลฯ
- 1.5 การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การตั้งใจฟัง และการปฏิบัติตามเมื่อเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้อง
- 1.6 การให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิด ได้แก่ การหักทลาย การแสดงความเคารพ การต้อนรับ การเอื้อเฟื้อ และการพูดจาที่ไพเราะ และเหมาะสมต่อกาละ เทศะ และ บุคคล

2. ให้มีสามัคคีธรรม ได้แก่

- 2.1 การร่วมมือกันในการทำงาน หรือกิจกรรมโดยไม่เอารักเอาเปรียบ รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- 2.2 การรู้จักรักษามวลประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีความเสียสละ และหาวิธีทำงานร่วมกันอย่างสันติ
- 2.3 การรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 2.4 การมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- 2.5 การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ตัวอย่างแผนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน

เรื่อง การพิจารณาบทความ
ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4

ระยะเวลาในการสอน 4 คาบ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักส่วนประกอบของบทความชนิดต่างๆ
2. เพื่อให้นักเรียนได้อ่าน และพิจารณาประเมินค่าบทความหลายๆประเภท
3. เพื่อให้นักเรียนอ่านบทความที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย
4. เพื่อปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนด้วยการใช้วิธีการต่างๆ

ในขณะที่นักเรียนกระทำกิจกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. สรุปสาระสำคัญของบทความได้
2. บอกกลวิธีในการเขียนบทความได้
3. อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวคิด ประโยชน์ หรือคุณค่า ของบทความที่อ่านได้

4. รายงานการพิจารณาบทความตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างน่าสนใจ

5. จัดทำป้ายนิเทศบทความเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นได้

6. รวมกลุ่มกันทำสมุดประมวลบทความ เพื่อเก็บไว้เป็นสมบัติของห้องสมุด หรือห้องภาษาไทยได้

7. แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการมีคารวธรรม สำนึกศีลธรรม บัญชาธรรม วินัยธรรม และคุณธรรมให้ปรากฏได้

เนื้อหา

การแบ่งประเภทของบทความ ในที่นี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บทความให้ความรู้
2. บทความแสดงข้อคิดเห็นและเสนอแนะ
3. บทความจรใจ

สำหรับบทความนั้นในปัจจุบันนี้มีอยู่มากมาย ทั้งในหนังสือพิมพ์รายวัน ในวารสาร หรือในนิตยสารต่างๆ ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้ที่มีความสามารถมาก และอาจจะมีผลโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านให้เกิดความเชื่อ หรือความศรัทธาได้ จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องแนะนำให้ นักเรียนรู้จักพิจารณาบทความที่อ่านให้ดี ว่ามีลักษณะและกลวิธีในการเขียนอยู่ในประเภทใด และต้องรู้จักการประเมินค่าของบทความนั้นๆ ควบคู่ไปด้วย ประโยชน์ ให้สาระแก่ผู้อ่านอย่างไร

ตัวอย่างบทความ เรื่องการเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของสังคมไทย

เมื่อพิจารณาถึงสภาพของสังคมไทยเท่าที่ผ่านมา นั้น เราจะเห็นว่าความประหลาด และการปฏิบัติของคนไทยหลายประการ ก้าวหน้าไปอย่างไม่ช่วยเสริมสร้างให้สังคมเจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร และในบางครั้งก็ยังเป็นการขัดขวางความเจริญโดยตรงอีกด้วย ดังนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขค่านิยมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม แล้วเสริมสร้างค่านิยมที่ดี เหมาะกับสังคมไทยขึ้นมา

การเสริมสร้างค่านิยมที่จะทำให้เกิดอย่างมั่นคงในตัวของบุคคลนั้น โดยทั่วไปควรสร้างตั้งแต่วัยเด็ก เพราะจะทำให้พื้นฐานของค่านิยมนั้นมั่นคง ดังนั้นสถาบันครอบครัวและโรงเรียนจึงต้องรับหน้าที่สำคัญนี้ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัวนั้นมีความสำคัญมากเป็นพิเศษต่อการสร้างเสริมค่านิยมต่อบุคคล ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่และญาติสนิท และยังมีบางส่วนที่เด็กเรียนรู้โดยไม่รู้ตัวจากสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว เช่น การเลียนแบบผู้ใหญ่ที่เด็กอยู่ใกล้ซึ่ชอบพอ ความสัมพันธ์ เช่นนี้ย่อมจะมีผลถึงบุคลิกภาพของเด็ก เด็กจะมีความคิดริเริ่มกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นใน

ตัวเองมากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับ บรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยภายในบ้าน ที่มีพ่อแม่ เป็นบุคคลสำคัญในการ เสริมสร้างบรรยากาศดังกล่าวขึ้น โดยที่พ่อแม่ควรเปิด โอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และกล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง สิ่งเหล่านี้ จะทำให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยขึ้น

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงก็นับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพล ต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่บุคคล ซึ่งทางโรงเรียนมักจะใช้วิธีการทางจิตวิทยา คือ การใช้แรงเสริม อันได้แก่ การให้รางวัลและการลงโทษ มาเป็นเครื่องมือประกอบ การให้ความรู้และสร้างค่านิยมแก่บุคคล ดังนั้น สังคมควรวางเป้าหมายของการศึกษา ให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ที่รัฐหรือสังคมได้วางไว้ และควรมีมาตรการที่เข้ามาควบคุมให้ การศึกษาคำเนินไปตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ผู้เขียนเห็นว่า การศึกษานอกจากจะเป็นการให้ความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาแก่บุคคลแล้ว ยัง ควรเป็นการกระตุ้นให้บุคคลแสวงหาค่านิยมทางสังคมที่ดี เพื่อจะช่วยกำหนดพฤติกรรม ของบุคคลว่า สิ่งใดควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญอีกด้วย

วิธีการที่สำคัญประการสุดท้าย ที่จะกล่าวถึงในการนำมาใช้ เสริมสร้าง ค่านิยมให้แก่ประชาชนในสังคม คือ การเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้นำทางสังคม นับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ชุมชนเล็กๆ ไปจนถึงสังคมใหญ่ๆระดับชาติ ทั้งนี้เนื่องจากทางจิตวิทยา พบว่า บุคคลมีความนิยมที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้มีอำนาจ ในวัยเด็กบุคคลจะนิยม เลียนแบบบทบาทการกระทำของพ่อแม่ โตขึ้นก็เป็นบุคคลอื่นๆ ที่เขาเห็นว่าผู้มีอำนาจ มี อิทธิพลต่อสังคมตามลำดับ เรื่อยมาจนถึงผู้นำระดับสังคมใหญ่ๆก็จะเป็นตัวอย่างของการ เลียนแบบที่สำคัญ ดังนั้น ผู้ที่เป็นผู้นำทางสังคมควรตระหนักถึงความสำคัญข้อนี้ เพราะ ถ้าเป็นผู้นำที่ดี มีความประพฤติดี ก็จะเป็นแหล่งช่วยสร้างค่านิยมที่ดี เหล่านั้นให้แก่สังคม โดยเฉพาผู้นำทางการเมืองที่ดีควรมีการกระทำที่เป็นแบบอย่างของความเป็นประชาธิปไตย ที่ดี ตามที่ โลกได้กล่าวมาแล้วอย่างแท้จริง ก็จะมีส่วนช่วยสร้างสรรคส์มาชิกของสังคม ที่เป็นประชาธิปไตยได้อย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนหวังว่า บทความนี้ คงมีส่วนช่วยให้ท่านผู้อ่านตระหนัก
 ในความสำคัญของการสร้างค่านิยมที่ดี ที่เหมาะสมให้แก่ประชาชนในสังคมที่ความประพฤติ
 และ การกระทำของเขาจะมีผลอย่างสำคัญต่อการชักชวนความเจริญของสังคม
 หรือการสร้างสรรคสังคมที่เขาดำรงอยู่นั้น ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปจนถึงอุดมการณ์ที่
 สังคมได้ตั้งเอาไว้

วิศิษฐ์ศักดิ์ ไทยทอง

(คัดลอกมาจาก วารสารมนุษยศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 ปี พ.ศ. 2519)

กิจกรรมเสนอแนะในการสอน

การนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอาจใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง
 ต่อไปนี้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

1. พูดคุยกับนักเรียนเพื่อโยงเข้าหาเรื่องของ
บทความ
2. เล่าประวัติของนักเขียนบทความที่มีชื่อเสียง
3. เล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เป็นที่มาของบท
ความที่เป็นตัวอย่าง
4. นำวารสาร สิ่งพิมพ์ หรือนิตยสารต่างๆที่
มีบทความ มาให้นักเรียนหาบทความแต่ละ
ชนิด
5. นำสรุปรวมบทความที่นักเรียนรุ่นเก่าจัดทำ
ไว้ มาให้นักเรียนดู

การสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย

1. จากข้อ 1 นักเรียนร่วมสนทนากับครู
เป็นการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย
ด้านปัญญารวม ในเรื่องการแสดง
ความคิดเห็น
2. จากข้อ 2 และข้อ 3 การที่นักเรียน
ตั้งใจฟังครู เป็นการสร้างพฤติกรรม
ประชาธิปไตย ด้านการรวมรวมในเรื่อง
การเคารพในสิทธิ การให้เกียรติ การ
ยอมรับในความสามารถและการปฏิบัติ
ตามระเบียบข้อบังคับ
3. จากข้อ 4 และข้อ 5 การที่ครูนำตัว
อย่างของ บทความมาให้นักเรียนดูเป็น
การสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย
ด้านปัญญารวม เรื่องการใช้ปัญญาคิด
และพิจารณาอย่างรอบคอบ

วิธีดำเนินการสอน

1. ครูเปิดเทปบันทึกเสียงของบทความตัวอย่างเรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของสังคมไทย ให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งแจกแผ่นพิมพ์ของบทความเรื่องเดียวกัน ให้นักเรียนได้อ่านในใจความดูกันไป
2. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะต่างๆ ของบทความตัวอย่างที่ได้ฟังและอ่าน คือ
 - 2.1 ประเภทของบทความ
 - 2.2 ส่วนประกอบของบทความ
 - 2.3 สาระของบทความ
 - 2.4 ข้อคิดที่ได้จากบทความ
3. ครูแสดงแผนภูมิประเภทและส่วนประกอบของบทความ เพื่อเป็นข้อสรุปที่ถูกต้อง
4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงาน จำนวน 4 กลุ่ม โดยมอบหมายให้ไปค้นคว้า และพิจารณาบทความ ด้วยวิธีการจับฉลาก เลือกประเภทของบทความ ดังนี้

เรื่องที่ 1 บทความประเภทให้ความรู้

เรื่องที่ 2 บทความแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

เรื่องที่ 3 บทความประเภทรรรโลงใจ

เรื่องที่ 4 บทความที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย

การสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย

1. จากข้อ 1 และข้อ 5 นักเรียน อ่านและฟัง เทปบันทึกเสียงและฟังเพื่อนรายงาน เป็นการแทรกเนื้อหาประชาธิปไตย และนักเรียนได้ แสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย ค่านิยมธรรม เรื่องการให้เกียรติ การยอมรับความสามารถและการเคารพในสิทธิของผู้อื่น และการเคารพต่อมติของส่วนรวม
2. จากข้อ 2, 3 และ 6 นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ และสรุปความเป็น การแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตย ค่านิยมธรรม เรื่อง การร่วมกันคิดและพิจารณาโดยใช้เหตุผลและหลักฐานประกอบ ค่านิยมธรรม เรื่อง การขออนุญาตต่อที่ประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็น บัญชาธรรม เรื่อง การรู้จักควบคุมตนเองได้ เมื่อความคิดเห็นไม่เป็นที่ยอมรับในที่ประชุม
3. จากข้อ 4, 5, 7 และ 8 นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย ค่านิยมธรรม เรื่อง การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน การรับผิดชอบร่วมกัน บัญชาธรรม เรื่อง การรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ค่านิยมธรรม เรื่อง การรับผิดชอบต่อกลุ่มคุณธรรม เรื่อง การรู้จักควบคุมตนเองได้

วิธีดำเนินการสอน

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 10 นาที
6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สนทนาซักถามกลุ่มผู้รายงาน แล้วร่วมกันอภิปราย วิพากษ์ วิจารณ์ และสรุปความคิดเห็น
7. ให้นักเรียนฝึกเขียนบทความสั้นๆที่มีหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย
8. ครูเลือกเรื่องที่เขียนได้ถูกต้องตามลักษณะของบทความ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและคึกคัก เพื่อให้นักเรียนนำไปเขียนลงวารสารของห้อง หรือนำไปจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานทางภาษาไทย

วิธีวัดและประเมินผล

1. การทดสอบ เน้นที่การอ่านและเขียน คือ ให้นักเรียนอ่านบทความ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และการวิเคราะห์บทความ อาจจะแบ่งคะแนนออกเป็นอัตราส่วนดังนี้

1. ความคิด	5 ส่วน
2. การใช้ภาษา	3 ส่วน
3. วารรคตอน สะกดการันต์	2 ส่วน

การสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตย

และการฝึกเขียนบทความเป็นการแสดงพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมมาตรฐาน เรื่องการใช้เหตุผลและปัญหาในการคิด พิจารณาถึงความถูกต้อง

การวัดและประเมินผลพฤติกรรมประชาธิปไตย

การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการ ร่วมแสดงความคิดเห็น การแสดงออกทั้งกิริยา ท่าทาง และการพูดจา และสังเกตลักษณะการทำงานภายในกลุ่ม ขณะทำงาน

วิธีวัดและประเมินผลการวัดและประเมินผลพฤติกรรมประชาธิปไตย

2. พิจารณางานที่นักเรียนกระทำ คือ

2.1 การรายงานหน้าชั้นของกลุ่ม
รายงาน

2.2 การทำรายงานการค้นคว้า

2.3 การเขียนบทความสั้นๆ

2.4 การจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน
หรือการเขียนวารสาร

3. การสังเกต การร่วมอภิปรายและ
การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างบทความเรื่องการเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของสังคมไทย
2. เทปบันทึกเสียงบทความเรื่องการเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยของสังคมไทย
3. แผนภูมิแสดงลักษณะและส่วนประกอบของบทความประเภทต่างๆ
4. สมุทรวรรณบทความที่นักเรียนรุ่นเก่าได้รวบรวมไว้
5. วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆที่มีบทความเพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง

หนังสืออ่านประกอบ

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศรีเมืองการพิมพ์, 2528.

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีระยุทธ วิเชียรโชติ. อารยประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ :
บริษัทประชาชนจำกัด, 2517.

- ประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ, ศูนย์. สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. การสร้าง
ประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2527.
- หนังสือ หันนาคินทร์. การต่อต้านนิยมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
พิมพ์เขต, (พิมพ์ครั้งที่ 4) 2526.
- พัฒนาชนบท, คณะกรรมการ. การพัฒนาหมู่บ้านตามวิถีทางประชาธิปไตย และโครงการ
การแปรรูปวัฒนธรรมแปรรูปของ. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2527.
- วิชาการ, กรม. คู่มือครูภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์สุวิมลสาธิต, 2524.
- วิศิษฐ์ศักดิ์ ไทยทอง. "การเตรียมสร้างค่านิยมที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยของสังคมไทย", วารสารมนุษยศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3,
2519.
- สุจริต เพ็ชรขอบ และ สายใจ อินทร์พรหม. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร

การจัดนิทรรศการภาษาไทย เพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย แก่นักเรียน

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนนั้น เป็นหน้าที่ของครูทุกคนในโรงเรียนที่จะต้องช่วยกันทุกวิถีทาง เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเป็นนักประชาธิปไตยตามที่ชาติบ้านเมืองต้องการ ส่วนการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับ การกำหนดนโยบายของโรงเรียน การวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ และการร่วมมือร่วมใจ พร้อมทั้งความตั้งใจจริงของครูทุกคน ในการที่จะจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการแบบประชาธิปไตย และการติดตามผลอย่างจริงจัง

ในค่านิยมภาษาไทยซึ่งเป็นครูที่มีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ควรจะสนับสนุนและสนองนโยบายในการพัฒนาประชาธิปไตยแก่พลเมืองด้วยการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การกระทำตนเป็นนักประชาธิปไตยแล้ว ครูภาษาไทยยังสามารถจัดกิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตรและเสริมเนื้อหาทั้งทางภาษาไทยและค่านิยมความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ได้อีกด้วย ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ ตามวาระและโอกาส ที่เหมาะสม เท่าที่จะทำได้

การจัดให้มีนิทรรศการภาษาไทย เพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตย จึงเป็น กิจกรรม อย่างหนึ่งที่ได้ เสนอขึ้นเพื่อจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับครูภาษาไทยจะได้นำไปเป็นตัวอย่างต่อไป

จุดประสงค์

1. เพื่อใช้วิชาภาษาไทย เป็นสื่อในการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยและประชาธิปไตย
3. เพื่อให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกการทำงานในค่าน การรับผิดชอบ ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการรู้จักใช้ปัญญา และเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่นและฝึกความเป็นผู้นำและผู้นับตามที่ดี
4. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นการทำงานซึ่งเป็นการจำลองสังคมประชาธิปไตยที่มีการยอมรับความสามารถความคิดเห็นของผู้อื่น
5. เพื่อฝึกการทำงานให้แก่สังคม ฝึกความเสียสละเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความสามารถในขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย คุ้มการใช้ความสามารถและสิทธิที่มีอยู่อย่างเต็มความสามารถ

วิธีการในการดำเนินงาน

1. จัดประชุมครูภาษาไทย เพื่อวางแผนในการจัดงาน
2. กำหนดระยะเวลา สถานที่ และรายละเอียดในการจัดงาน
3. แบ่งงานและความรับผิดชอบตามความสามารถ
4. วางมาตรการในการปฏิบัติงาน
5. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณในการดำเนินงาน
6. จัดเตรียมงาน ประชาสัมพันธ์ และดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางไว้
7. ทิศตามผลการปฏิบัติงาน และจัดประชุมเป็นระยะ พร้อมทั้งรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา และติดต่อขอความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เช่น ฝ่ายจัดสถานที่ ฝ่ายตกแต่ง ฝ่ายเสียง ฯลฯ

8. มอบหมายงานทั้งหมดให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ โดยที่ครูเป็นที่ปรึกษาของแต่ละฝ่ายวิธีการที่จะมอบงานก็คือ การจัดประชุมนักเรียนเพื่อชี้แจงจุดประสงค์ของการจัดงาน พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการในกาทำเนิงาน ค้วยการให้นักเรียนแต่ละห้องออกเสียงเลือกตัวแทน ส่งเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน แล้วมีการเลือกประธาน และผู้มีหน้าที่ค้านต่างๆ ค้วยการใช้วิธีการทางประชาธิปไตย

9. การร่วมกิจกรรมของนักเรียน

9.1 ให้จักป้ายนิเทศ ภายในบริเวณงาน แสดงประวัติความเป็นมาของประชาธิปไตยทั้งของต่างประเทศ และของไทย วิธีการแบบประชาธิปไตย ผลงาน ภาพถ่าย แผนภูมิ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมประชาธิปไตยในค้านค้างๆ

9.2 ให้แสดงการสาธิต การทำบัตรอวยพร การทำของขวัญ การประดิษฐ์ตัวหุ่ ฯลฯ

9.3 ให้ค้กแต่งบริเวณงาน และเวทีการแสดง ร่วมกับครูฝ่ายศิลปะ

9.4 ให้ค้กเลือกนักเรียนที่มีความสามารถทางการพูด ฝึกเป็นพิธีกร

9.5 ให้ท้าวารสารแจกผู้เข้าชมนิทรรศการ

9.6 ให้ทำหนังสือเชิญไปยังโรงเรียนค้างๆ เพื่อเข้าชมนิทรรศการ

9.7 ให้ประชาสัมพันธ์การจักงานไปยังชุมนุมชนที่ใกล้เคียง

9.8 ให้จักการแสดงและรายการค้างๆบนเวที

9.9 ให้หาหนังสือที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยเพื่อจักแสดงในวันงาน

9.10 ให้ค้กค้อฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์ของโรงเรียนขอให้จักหา และจักฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับประชาธิปไตย

9.11 ให้ทำหนังสือเชิญประธานในพิธี เพื่อเปิดงานนิทรรศการ

ผู้รับผิดชอบ

นักเรียน และครูภาษาไทย

สถานที่จัดงาน

1. บริเวณหอประชุม
2. ห้องภาษาไทย และห้องเรียนบางห้อง
3. ห้องโสตทัศนอุปกรณ์

ระยะเวลาในการจัดงาน

วันที่ 24 มิถุนายน

งบประมาณในการจัดงาน

1. รายได้จากงบประมาณของโรงเรียน 1,000 บาท
รายได้จากสมาคมนักเรียนเก่า หรือสมาคมผู้ปกครองและครู 2500 บาท
2. รายจ่าย ค่าใช้จ่ายด้านการรับรอง 1,000 บาท
ค่าใช้จ่ายด้านรางวัลและสิ่งตอบแทน 1,000 บาท
ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์ การประชาสัมพันธ์ การตกแต่งและการจัดหา 1,000 บาท
ค่าวารสาร 500 บาท

การประเมินผล

1. สังเกตจำนวนผู้เข้าร่วมชมนิทรรศการ
2. คุมผลงานและกิจกรรมที่จัดขึ้น
3. สังเกตการทำงานและพฤติกรรมของนักเรียน
4. สอบถามความคิดเห็น ของผู้เข้าชมนิทรรศการ คณะครู และนักเรียน
5. ประชุม สรุปผลการจัดงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน
2. นักเรียนได้รับการฝึกความเป็นนักประชาธิปไตย
3. นักเรียนได้รับการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. นักเรียนได้รับการฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. นักเรียนได้เรียนรู้ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการได้ฝึกการทำงานจากการจำลองสังคมประชาธิปไตย
6. นักเรียนได้แสดงความสามารถในขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางเวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการจัดนิทรรศการ

ภาษาไทยเพื่อการปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน

วันที่ 24 มิถุนายน 2529

- 9.00 น. เปิดงาน
 - 9.20 น. จินตลีลา ชูค ความฝันอันสูงสุด
 - 9.30 น. โต้เวที "ประชาธิปไตย คือว่า แฉฉฉฉ"
 - 11.00 น. การแสดงละครใบ้ ประกอบสุภาษิต คำพังเพย
 - 11.20 น. ประกวดร้องเพลงชาติไทย
 - 13.00 น. การละเล่นพื้นเมือง
 - 14.00 น. โต้กลอนสด " ประชาธิปไตย"
 - 14.50 น. แข่งขันตอบปัญหา
 - 15.20 น. เกม
 - 15.40 น. ประกาศผลการตัดสินการประกวดต่างๆ
- มอบรางวัล
ปิดงาน

หมายเหตุ

ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ จัดฉายภาพยนตร์ตั้งแต่ 10.00 -15.00 น.
ห้องภาษาไทย และห้องใกล้เคียง แสดงนิทรรศการ และ จัดประกวด
คำขวัญในหัวข้อ ภาษาไทย กับความเป็นนักประชาธิปไตย

การติดตามผล

การปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียนนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลาที่ยาวนานและต้องต่อเนื่องกัน เพราะการสร้างพฤติกรรมต่างๆในแบบของประชาธิปไตยจะต้องกระทำอยู่เสมอๆ แล้วค่อยๆ สะสมขึ้นทีละน้อยๆ จนเกิดความเคยชินเป็นนิสัย การติดตามผลของครู จึงต้องใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเป็นสำคัญ และจะต้องมีการกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไว้ให้ชัดเจน เพื่อที่จะติดตามผลได้ถูกต้องและครูทุกคนเข้าใจได้ตรงกัน ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้การปลูกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยได้ผลดียิ่งขึ้น การติดตามผลด้วยวิธีอื่นๆ ประกอบการสังเกต ได้แก่ การใช้แบบประเมินแสดงความคิดเห็น แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ การอภิปราย การสัมมนา ฯลฯ ก็จะช่วยให้การติดตามผลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว การที่ครูภาษาไทยได้รับความร่วมมือจากครูฝ่ายอื่น ๆ บุคลากรฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน และบิดา มารดา รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียน ได้ช่วยกันสังเกต ดูแล แนะนำ และ กวดขันพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ก็จะทำให้การปลูกฝัง ความเป็นนักประชาธิปไตยแก่นักเรียน ได้ผลดีอย่างที่ต้องการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย